

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

српски

Број: 01 – 400 – 335 /МБ/03

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
АГЕНЦИЈЕ ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2002. ГОДИНУ**

Сарајево, јул 2002. године

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Систем интерних контрола	4
2.1.2.	Правила и процедуре трошења	4
2.1.2.	Раздвајање дужности	4
2.1.5.	Информациони систем	5
2.2.	Планирање и извршење буџета	5
2.3.	Финансијско – рачуноводствено пословање	6
2.3.1.	Текући издаци	6
2.3.2.	Капитални издаци	7
2.3.3.	Попис – Инвентура	7
3.	ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ИЗ 2001. ГОДИНЕ	7
4.	РЕЗИМЕ	8

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и финансијског пословања **Агенције за статистику Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Агенција) за 2002. годину.

На основу одредби Закона о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине ('Службени гласник БиХ', бр. 17/99), извршена је ревизија у два периода: од 26.11. до 30.11.2002. године претходна ревизија и од 19.05. до 23.05.2003. године завршна ревизија.

У надлежности је Канцеларије за ревизију, сходно општеприхваћеним ревизијским стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизијских институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ', бр. 05/01) извршити ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања да ли су она представљена на фер и истинит начин.

Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство Агенције, а одговорност Канцеларије за ревизију се своди на изражавање мишљења о тим извјештајима на основу проведене ревизије.

На основу Закона о ревизији (члан 13., став 4.), при извјештавању о јавним рачунима наша је обавеза извијестити:

- да ли су рачуни састављени у складу са важећом законском регулативом;
 - да ли годишњи извјештаји одражавају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
 - економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обављању својих функција.
- 1.2. Ревизија је била планирана и изведена с циљем постизања разумних основа за процјену да ли финансијски извјештаји представљају стања фер и истинито. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука менаџмента Агенције. Ревизијом је обухваћена примјена законских и других прописа, организација, те финансијско-рачуноводствено пословање Агенције.

Сматрамо да ревизија коју смо обавили пружа разумну основу за наше мишљење.

За ревидиране финансијске извјештаје и финансијско пословање Агенције за 2002. годину, изражавамо мишљење са резервом из сљедећих разлога:

- нису усвојена правила и критерији којима се регулишу висина и контрола одређених трошкова, као писане процедуре којима се постиже економичност и ефикасност у трошењу јавног новца;
- Агенција није у свим случајевима поступала сагласно правилима која регулишу набавке роба и услуга и уступања радова;
- недовољно организован информациони систем.

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Систем интерних контрола

Ревизија је уочила да у Агенцији нема у довољној мјери разрађен и прецизно дефинисан систем интерних контрола руководства, као скуп поступака и мјера које осигуравају тачност и правилност евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима и подзаконским актима, као и заштиту имовине, што има значајног утицаја на управљање и контролу трошења јавног новца намијењеног за тачно одређене сврхе.

Током обављања ревизије уочено је да Агенција није успоставила одговарајуће системе и усвојила методологију прикупљања и дистрибуирања статистичких информација. С обзиром да је функција статистике кључна за цјелокупну администрацију, сматрамо да се овим функционалним проблемима мора посветити максимална пажња и дати ултимативни приоритет.

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији да без одлагања успостави квалитетан и ефикасан систем интерних контрола, који би дјеловао превентивно и отклонио могуће неправилности и незаконитости у раду Агенције.

Такође препоручујемо предузимање системских мјера за успоставу неопходних функција за рад Агенције како би одговорила потреби развоја и реформи у БиХ.

2.1.1. Правила и процедуре потрошње

Ревизијом је утврђено да Агенција нема утврђена интерна правила којима се регулишу трошкови који се односе кориштење службених возила, набавке материјала и услуга, кориштења репрезентације и друго.

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији да без одлагања донесе интерна правила којима се јасно регулишу критерији и процедуре настанка и контроле појединих трошкова, чиме се постиже већа економичност и ефикасност пословања.

2.1.2. Раздвајање дужности

Установљено је да руковање и евидентирање благајне, попуњавање налога за унос у ИСФУ и остале рачуноводствене послове, тј. координацију са Министарством за трезор и координацију са књиговођом (ангажован по уговору о дјелу) обавља иста особа – управно административни техничар Агенције, иако функције руковања благајном и књиговођеног евидентирања исте, требају бити одвојене.

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији да изврши раздвајање задужења руковања благајном и књижења благајне у оквиру постојећих запослених.

2.1.3. Информациони систем

У Агенцији је постављена ЛАН (локална мрежа) са сервером, мрежним принтером и радним станицама. На компјутерима је инсталиран ОС (оперативни систем) «Windows NT4» и «Back Office» за које имају адекватну лиценцу.

Административна и организациона контрола

Агенција је у склопу PHARE пројекта укључена у процес креирања јединственог информационог система заједно са ентитетским Агенцијама за статистику. У склопу тог пројекта је развијена јединствена ИТ стратегија која подразумева међусобно повезивање Агенција и омогућавање размјене података.

Обзиром на зависност Агенције од информационог система, непостојање властитог плана развоја информационог система може довести до неадекватног развоја система, те набавке непотребне опреме.

Канцеларија за ревизију предлаже руководству Агенције да донесе и усвоји свој информатички план развоја, те сходно томе води управљање и развој информационог система.

Сигурност информационог система

Менаџмент је од стране ЕУ добио смјернице за интерна правила која се тичу сигурности информационог система. Међутим та правила нису разрађена нити дистрибуирана корисницима, те се у пракси и не примјењују. То би могло негативно утицати на цјелокупну сигурност информационог система и података с којим агенција ради.

Агенција треба да пропише интерна правила о заштити и контроли података, те да их дистрибуира свим корисницима информационог система.

Конекција на Интернет је успостављена помоћу више модема, што с обзиром да су компјутери повезани у локалну мрежу не представља најбоље рјешење, јер не постоји адекватна заштита од неауторизованог приступа у мрежу, као ни заштита од вируса за које не посједују адекватне антивирусне софтвере.

Неопходно је успоставити адекватно повезивање на Интернет, приликом чега треба водити рачуна о сигурности цјелокупног система.

2.2. Планирање и извршење буџета

Одобрени буџет Агенције за 2002. годину износио је 431.141 КМ. Укупан буџет са текућом резервом износио је 435.920 КМ. Прерасподјелом буџета према одобрењу Савјета министара извршено је смањење на платама запослених у износу од 12.000 КМ, а повећање на трошковима за набавке материјала у износу од 5.000 КМ и уговореним услугама у износу од 7.000 КМ. У истом периоду остварени су расходи у износу од 328.690 КМ, што је за 107.230 КМ мање од планираних, или што представља 75,40% од плана.

Анализом планираних и остварених средстава утврдили смо да Агенција није квалитетно извршила планирање буџетских ставки, што показују прерасподјеле остварене унутар појединих буџетских ставки и неискориштен значајан износ буџетских средстава.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА У 2002. ГОДИНИ

Ред број	Врста Расхода	Одобрено буџетом за 2002. годину	Реструктурирани буџет за 2002. годину	Текућа резерва буџета 2002 год.	Укупно буџет за 2002 годину	Извршење буџета за 2002. годину	Одступање (6-7)	Индекс (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	421.410		4.510	425.920	319.027	106.893	74,90
1.	Плате запослених	280.368	-12.000	0	268.368	199.278	69.090	74,26
2.	Накнаде трошкова запосл.	58.872	0	4.510	63.382	55.671	7.711	87,83
3.	Издаци за материјал и усл.	63.855	0	0	68.855	40.493	28.362	58,81
3.1.	Путни трошкови	10.000		0	10.000	3.591	6.409	35,91
3.2.	Издаци за енергију	-	0	0	0	0	0	
3.3.	Издаци за ПТТ и ком. Усл.	21.600	0	0	21.600	15.029	6.571	69,58
3.4.	Набавка материјала	24.000	+5.000	0	29.000	19.035	9.965	65,64
3.5.	Издаци за гориво	6.255	0	0	6.255	1.727	4.529	27,60
3.6.	Трошкови закупа	0	0	0		0	0	
3.7.	Издаци за текуће одржав.	2.000	0	0	2.000	1.111	889	55,56
4.	Издаци за осиг. и банк. усл.	693	0	0	693	357	336	51,49
5.	Уговорене услуге	17.622	+7.000	0	24.622	23.228	1.394	94,34
II	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	
III	Капитални издаци	10.000	0	0	10.000	9.679	321	96,79
IV	Програми посебне намјене	0	0	0	0	0	0	
V	УКУПНО (I - IV):	431.410	0	4.510	435.920	328.706	107.214	75,41
	Број запослених:	12				12	0	100,00

Канцеларија за ревизију препоручује Агенцији да планирању и извршењу буџета убудуће посвети више пажње узимајући у обзир циљеве и задатке које треба да оствари у текућем периоду.

2.3. Финансијско – рачуноводствено пословање

Ревидирали смо финансијске извјештаје Агенције са посебним тежиштем на: текуће издатке, капиталне издатке, попис и донације.

2.3.1. Текући издаци

Текући издаци остварени су у укупном износу од 421.410 КМ. Уочене су одређене неправилности које могу имати утицаја на економичност и ефикасност трошења јавног новца. Наведено се у највећој мјери односи на следеће:

- у појединим случајевима трошкови нису разврстани и књижени на одговарајуће conto нпр. рачуни за канцеларијски материјал, тонере и обрасце књижени на conto издаци за обрасце и материјал. Исто је уочено код накнада за кориштење властитог возила у службене сврхе.

- процедуре које дефинишу набавке материјала роба и услуга нису поштоване приликом набавке канцеларијског материјала у износу од 15.650 KM. За одабир добављача «Roll commerce» не постоји записник комисије, па ревизија није могла утврдити начин вредновања понуда и одабира најповољнијег понуђача.

Канцеларија за ревизију скреће пажњу руководству Агенције да појача контроле књижења у складу са прописаним контним планом у циљу јасног и тачног финансијског извјештавања. Такође, Агенција је дужна поштовати и проводити прописе који регулишу област набавки роба и услуга како би осигурала тржишну једнакоправност.

2.3.2. Капитални издаци

Агенција приликом капиталних набавки, рачунарске опрема, у износу од 9.679 KM није поступала сагласно законским прописима који регулишу ову област (није извршен одабир најповољнијег понуђача).

Агенција је обавезна да све набавке капиталних средстава проводи у складу са прописима који регулишу ову област како би се осигурала транспарентност набавки и обезбиједио одабир најповољније понуде.

Попис - инвентура

Агенција је извршила попис средстава и извора средстава за 2002. годину. Међутим, увидом у документацију о попису установили смо да нису сачинили писана упутства за припремне радње које претходе попису и да није сачињен план активности пописа.

Канцеларија за ревизију препоручује да се убудуће попису средстава и извора средстава посвети више пажње, посебно код активности везаних за припрему пописа, како то налаже Правилник о попису и рачуноводствени стандарди.

4. ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2001. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Агенције за 2001. годину о чему је састављен Извјештај о ревизији. Освртом на препоруке ревизије дате у наведеном Извјештају, утврђено је да Агенција није предузела све активности на отклањању констатованих недостатака, и то:

Реализоване препоруке:

- Агенција је прешла на исплату плата преко текућих рачуна;

Активности које су у току:

- расписан је конкурс за избор директора Агенције;

Препоруке које нису извршене:

- Агенција није донијела интерна правила и процедуре за поједине категорије трошкова (осим појединачних одлука);
- Агенција није у свим случајевима поступала у складу са прописима који дефинишу јавне набавке.

4. РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију финансијског пословања и финансијских извјештаја Агенције за 2002. годину на основу Закона о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине, у складу са INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружена у којем је пословала. Учили смо одређени број недостатака у дијелу који се односи на систем интерних контрола менаџмента. Посебно истичемо непостојање руководства са јасним овлаштењима и одговорностима.

Одређена правила и критерије којима се регулишу висина, евидентирање и контрола одређених трошкова нису донесена и усвојена као писане процедуре којима се постиже већа економичност и ефикасност у трошењу јавног новца (тачка 2.1.2);

Контролом ИТ система је утврђено да се нису правиле резервне копије података што може довести до губљења битних информација које се тичу рада Агенције (тачка 2.1.3);

Такође је утврђено да Агенција није у свим случајевима поступила сходно законским прописима који дефинишу набавке роба и услуга и уступање радова (тачка 2.3.1);

Овлашћени ревизор,

Муневера Бафтић, дипл. оец., виши ревизор

У ревизорском тиму учествовали:

Данијел Чоло, дипл. оец., помоћни ревизор с.р.

Елведин Грабовица, дипл. оец., ИТ ревизор с.р.

Сарајево, април 2003. године

М.П.